

Prvih dvajset let programa Ekošola v Sloveniji

Kazalo

Naši mejniki	4
Dogodki in projekti, ki so posebej zaznamovali dvajset let programa Ekošola	
Čestitke ob 20-letnici programa Ekošola Slovenija	7
Brid Conneely, International Eco-Schools Director Nada Pavšer, prva nacionalna koordinatorica programa Ekošola Mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor	
Od zamisli o okoljskem delovanju mladih v Sloveniji do zelene zastave . . .	13
Vključevanje osnovnih šol in vrtcev Uradna podpora ministrstev Delo prek spletne ekoaplikacije Vključitev fakultet Mednarodno sodelovanje	
Kako pridobiti in ohraniti znak zelena zastava?	18
Sedem korakov do zelene zastave Število ustanov z zeleno zastavo	
Mreža programa Ekošola v Sloveniji	22
Različni tematski sklopi in raznovrstni projekti	24
Ravnatelji in koordinatorji ob 20. obletnici	29
Zahvala za prihodnjih dvajset let	34

Prvih dvajset let programa Ekošola v Sloveniji

*Urednici: Dunja Dolinšek in Lucija Marovt • Lektoriranje: Milojka Mansoor • Fotografije: Arhiv programa Ekošola
Tisk: Birografika BORI, d.o.o. • Naklada: 800 izvodov
September 2016*

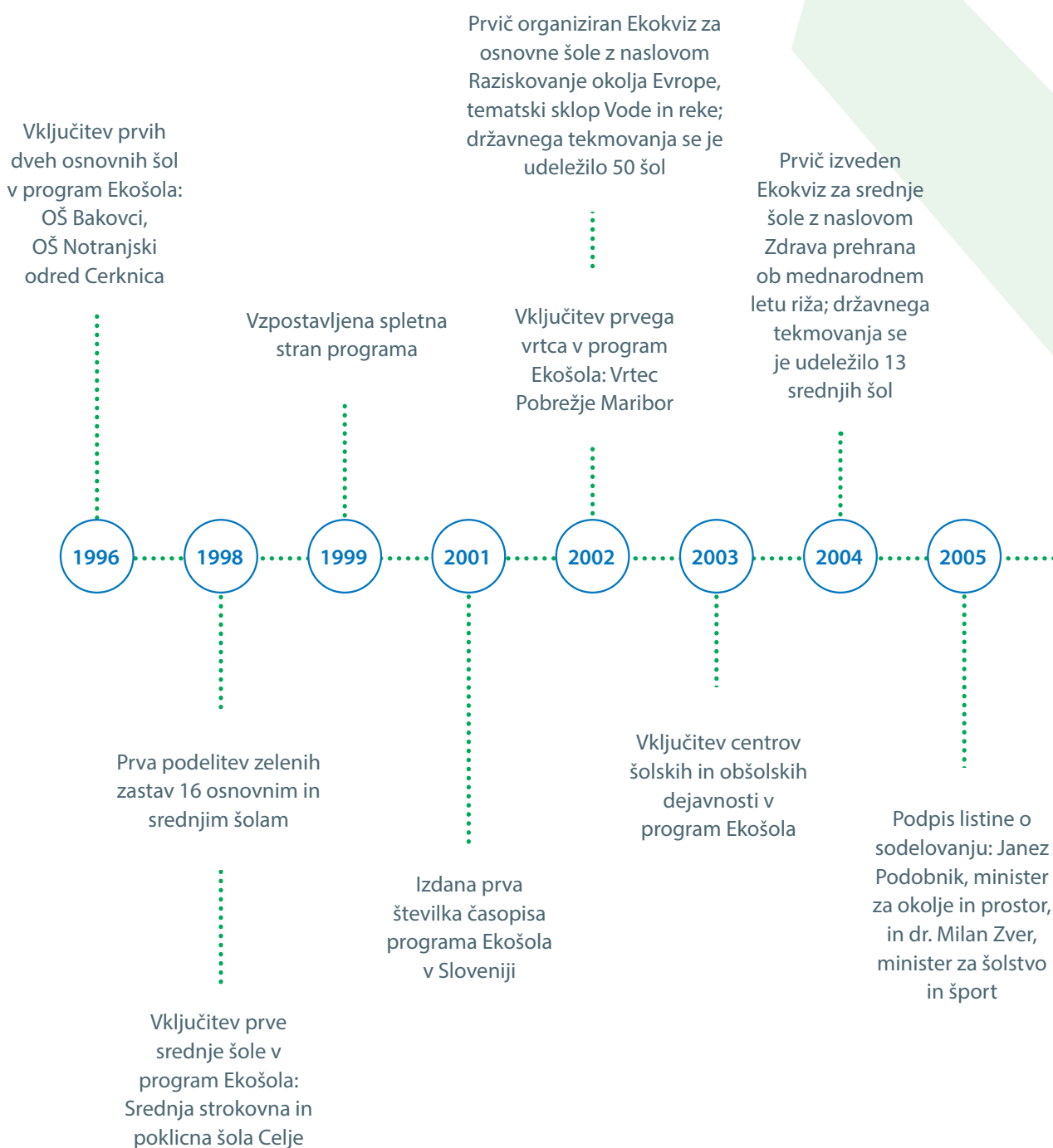
CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
37.015.31:502/504(497.4)(091)

PRVIH dvajset let programa Ekošola v Sloveniji / [urednici Dunja Dolinšek in Lucija Marovt ;
fotografije arhiv programa Ekošola]. - Portorož : Društvo DOVES - FEE Slovenia, 2016

ISBN 978-961-93890-5-8
1. Dolinšek, Dunja
286487808

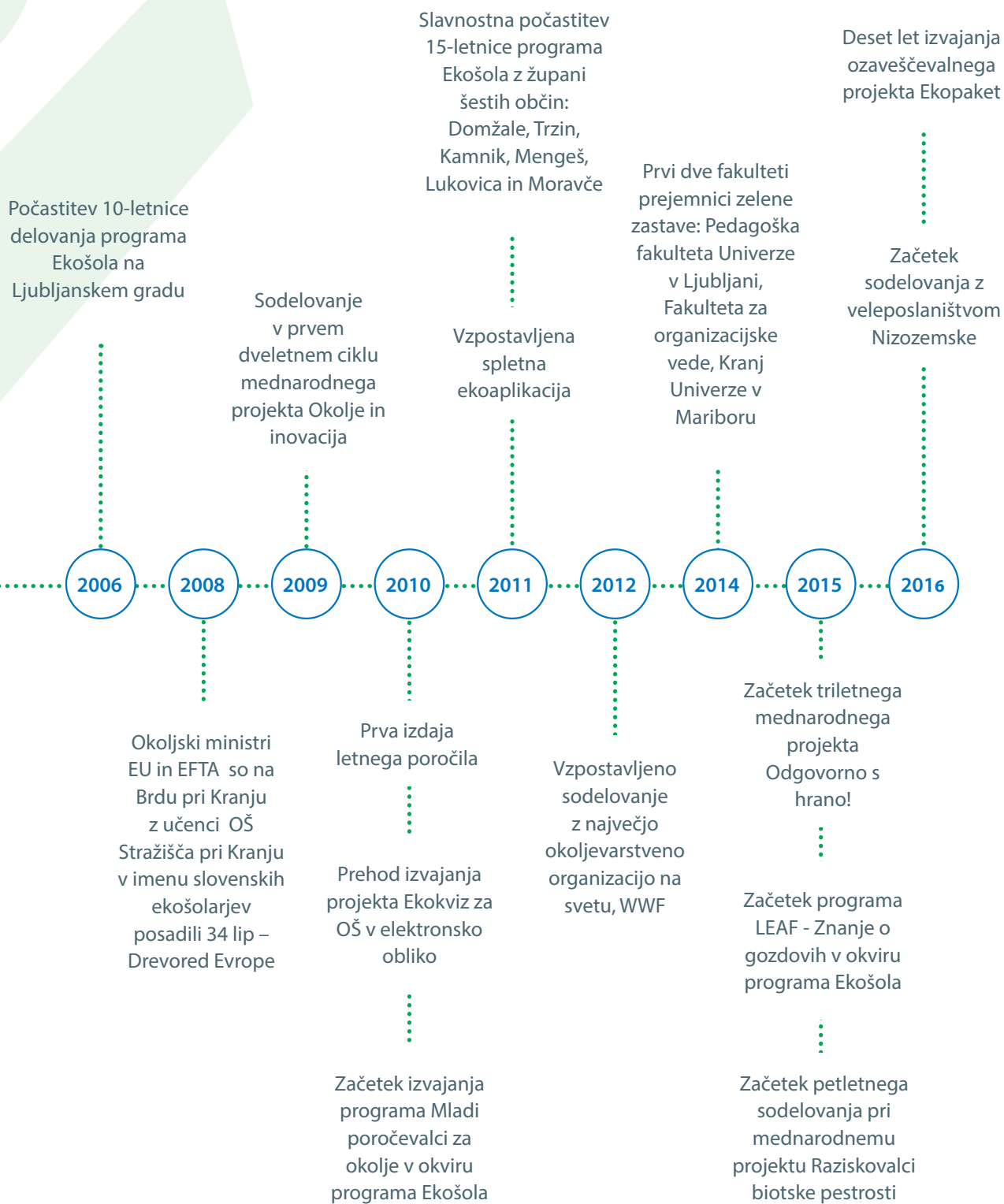
Naši mejniki

Dogodki in projekti, ki so posebej zaznamovali dvajset let programa Ekošola:

Ekošola

Brid Conneely,
International Eco-Schools Director

Čestitke ob 20-letnici programa Ekošola Slovenija!

Društvo DOVES-FEE Slovenia je začelo izvajati prvi program FEE (Fundacija za okoljsko vzgojo) leta 1994 – to je bil program Modra zastava. V tistem času je samo 12 držav izvajalo programe FEE, zdaj pa je v družini FEE 75 držav na svetovni ravni, med njimi jih 64 izvaja program Ekošola.

Program Ekošola Slovenija je začel delovati leta 1996, najprej z dvema šolama, in se nenehno krepi. Leta 2002 so se vanj vključili tudi vrtci. Število sodelujočih je hitro naraščalo in zdaj program združuje vrtce, osnovne in srednje šole, centre šolskih in občolskih dejavnosti, dijaške domove in fakultete, ki sledijo metodologiji sedmih korakov in si prizadevajo za prestižno zeleno zastavo.

Z navdušenjem in veseljem ugotavljam, da se v Sloveniji v teh ustanovah vsako leto izvajajo številni različni okoljski projekti, večinoma na temo odpadkov, vode in energije, biotske raznovrstnosti, podnebnih sprememb, svetovnega prebivalstva, zdravja in dobrega počutja, okolice šole in transporta.

Poleg sodelovanja z nevladnimi organizacijami, ministrstvi in lokalnimi skupnostmi je program Ekošola Slovenija partner pri projektu Odgovorno s hrano! (We eat responsibly!). Vanj so vključene tudi številne mednarodne interesne skupine. Te vključujejo tudi program Ekošola iz drugih držav članic FEE.

S programom Ekošola so se v Sloveniji vedno usmerjali navzven in s številnimi različnimi projekti, kot je U4Energy, ter sodelovali na mednarodnem področju. Slovenska ekipa je že na samem začetku izkoristila priložnost za delo pri projektu Toyotinega Sklada za Evropo, najprej pri okoljskem in inovativnem projektu, za katerega so prejeli nagrade, zdaj pa pri ključnem projektu FEE in Toyote, to je Raziskovalci biotske pestrosti – Veliki lov na rastline.

Društvo DOVES-FEE Slovenia zdaj zelo uspešno vodi štiri programe FEE: Ekošola, Modra zastava, Mladi poročevalci za okolje in Znanje o gozdovih (LEAF), v letu 2016/2017 pa nameravajo izvajati program Zeleni ključ. Zato mi je v zadovoljstvo, da lahko izrazim priznanje njihovem izjemnemu delu na lokalnem in tudi na mednarodnem področju, za sodelovanje in pripravljenost deliti primere dobre prakse.

Čestitke za izjemno uspešno delo, ki ga opravljate, ter veliko sreče v prihodnosti pri uresničevanju vaših načrtov in sanj. Resnično smo veseli, da je program Ekošola Slovenija tako pomemben in aktiven član FEE!

Nada Pavšer,
prva nacionalna koordinatorica programa Ekošola

Že v svojem zgodnjem otroštvu sem začutila, da bo moje delo povezano z naravo in okoljem. Doživljala sem jo na prav poseben način, jo opazovala, proučevala in spoznavala. Zato ni bilo nič čudnega, da sem se pozneje odločila za študij biologije in kemije in pozneje za doktorat za prepoznavanje okoljskega kriminala. Ko sem se zaposlila na postojnski gimnaziji, sem ljubezen do narave prenašala tudi na svoje učence. Vodila sem krožke, v katerih smo spoznavali naravo in jo raziskovali, in že v 80. letih sem organizirala prve raziskovalne naravovarstvene taborne v Rakovem Škocjanu in na Planinskem polju. Ko sem se pozneje zaposlila na Zavodu za šolstvo, mi je uspelo poleg številnih drugih pobud doseči, da smo v osnovnih in srednjih šolah uvrstili med izbirne vsebine tudi okoljsko vzgojo.

Leta 1996 sem bila na predlog Slovenskega ekološkega društva in dolgoletne predsednice Dovesa dr. Tanje Mihalič imenovana za nacionalno koordinatorico ekošol Slovenije. Program mi je bil zelo blizu, nekakšno nadaljevanje mojega dela na tem področju. Čeprav je delo nacionalne koordinatorice potekalo ob redni službi na ministrstvih, izključno volontersko, sem s pomočjo učiteljice Sonje Uršič z OŠ Stražišče pri Kranju že na svetovni dan okolja, 5. junija 1996, začela s programom na dveh osnovnih šolah, in sicer Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica in osnovni šoli Bakovci pri Murski Soboti.

Zagnanost obeh takratnih ravnateljev, Marije Lavrenčič iz Cerknice in Janka Rožmana iz Bakovcev nam je uspelo na Gospodarskem razstavišču pripraviti predstavitev slovenskega programa Ekošola. Že v septembru istega leta se nam je pridružilo že 18 šol. Leta 1998 smo podelili prve ekozastave 16 šolam. Ekozastave je podelila žena nekdanjega predsednika države, Štefka Kučan. Potem pa je ta številka postopoma rasla. Poudariti moram, da smo s programom ekošol ustanovili tudi prvo e-mrežo ekošol, in to volontersko in brez podpore države. Tudi sponzorjev v tistem času nismo še mogli pridobiti. Moje delo in delo mojih sodelavcev je resnično potekalo na etični pogon.

Z veliko truda in močne volje nam je uspelo, da zdaj v programu Ekošola sodeluje že več kot dve tretjini vzgojno-izobraževalnih institucij. V Sloveniji sem program poimenovala Ekošola kot način življenja, ker sem želela poudariti, da ne gre zgolj za posamične okoljevarstvene projekte, temveč za sistematično okoljevarstveno delovanje šole kot celote. Zdaj je program Ekošola že dovolj uveljavljen, da to celostno izobraževanje tvori skupaj z drugimi sorodnimi programi. Za ekošolo sem vedno delala le v svojem prostem času, največkrat v nočnem, kot se je lahko videlo po moji e-pošti, ko sem usmerjala to delo in to poslanstvo. Toda bistveno je, da se je ekošola prijela, in zame je največje plačilo to, ko vidim, kako so učenci in učitelji sprejeli ta program za svojega. Nobeno plačilo ne bi bilo večja nagrada kot to. Še vedno pa se bom trudila, da bodo tudi drugi spoznali, kako pomembni so taki projekti za Slovenijo, saj ohranjajo njeno kulturno in nacionalno izročilo. Mladi, ki delujejo v programih ekošol in podobnih programih za trajnostno prihodnost, se bodo izoblikovali v odgovorne prebivalce svojega ožjega in širšega okolja. Odgovoren odnos do sočloveka in do narave prenašajo tudi v svoje družine in s tem širijo zavest, kako pomembno je tako sožitje.

Mag. Dejan Židan,
minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Spoštovani otroci, učenci, dijaki, ekokoordinatorji, mentorji, ravnatelji, starši in drugi aktivni udeleženci programa EKOŠOLA!

Velikokrat poudarjam, da je razvoj trajnostnega kmetijstva eden temeljnih ciljev in prioritet slovenske kmetijske politike, ki jo vodimo ter usmerjamo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Temeljno poslanstvo trajnostnega kmetijstva je pridelovanje hrane, pri čemer imajo prednost postopki in tehnologije pridelave, ki bodo tudi prihodnjim generacijam ohranili dobro rodovitno zemljo brez škodljivih primesi, čisto pitno vodo – torej zdravo okolje.

Veseli me, da obstajajo projekti, kot je mednarodni program Ekošola, v katerega je vključenih že 700 ustanov: vrtcev, osnovnih in srednjih šol, dijaških domov, centrov šolskih in obšolskih dejavnosti ter fakultet. Dobro se zavedam, da vsi zastavljeni cilji, resolucije in strategije nimajo prihodnosti, če od besed ne preidemo k dejanjem.

Skrb za okolje mora biti naše temeljno načelo, ki je vključeno v vsakdanje življenje, in bistveno je, da se to načelo prenaša na mlade generacije, kar z vašimi različnimi aktivnostmi programa EKOŠOLA uspešno izvajate že dvajset let. S svojim zgledom in celostno okoljsko vzgojo neposredno uresničujete tudi cilje kmetijske politike.

O tej priložnosti bi rad tudi poudaril, da domače hrane, torej hrane, ki je bila pridelana v naši bližini in pripravljena po domačih receptih, ne moremo nadomestiti s hrano, ki je bila pripeljana od daleč in ima za seboj na stotine kilometrov. S spodbujanjem proizvodnje in porabe varne, kakovostne, lokalne hrane izboljšujemo kakovost življenja za vse, ki so vključeni v ta proces, od pridelave do porabe.

Lokalna trajnostna oskrba s hrano ima velik pomen tudi za ohranjanje delovnih mest, za ohranitev in razvoj podeželja, za skladen regionalni razvoj. Vpliva tudi na večanje konkurenčnosti, zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov in bolj kakovostno rabo površin za pridelavo hrane.

V zadnjem času smo se na evropski in svetovni ravni začeli zavedati še enega zelo pomembnega vprašanja v zvezi z zagotavljanjem prehranske varnosti, to je vprašanje zavržene hrane oz. presežkov hrane. Po ocenah FAO vsako leto zavržemo približno tretjino celotne količine proizvedene hrane na svetu – tj. skoraj 1,3 milijarde ton. Tako v Sloveniji kot na ravni EU in širše v mednarodnih organizacijah na tem področju že iščemo rešitve. Ne nazadnje bo h globalnemu preprečevanju lakote v svetu zelo pripomogla tudi razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel, to je pobuda, ki jo je Slovenija naslovila na Organizacijo združenih narodov. Predvidevamo, da bo svetovni dan čebel lahko razglašen konec prihodnjega leta. Zagotovo pa smo si vsi edini v tem, da je pri tem ključno ozaveščanje tako posameznika kot celotne družbe, s poudarkom na otrocih in mladih.

Program EKOŠOLA z vzgojo za okoljsko odgovornost, za učinkovito rabo naravnih virov, s spodbujanjem kreativnosti in inovativnosti kaže, da smo skupaj na pravi poti do ustvarjanja mladih ambasadorev trajnostnega razvoja, ki bodo nekoč odgovorni nosilci razvoja zelene Slovenije.

Za vaše plemenito delo in prizadevanja se vam zahvaljujem. V prihodnosti pa vsem skupaj želim še veliko uspehov!

Dr. Maja Makovec Brenčič,
ministrica za izobraževanje, znanost in šport

Spoštovani v programu Ekošola,

mednarodni program Ekošola v Sloveniji pod vodstvom nevladne organizacije piše izjemno zgodbo. Postal je prepoznaven in je zrasel v neverjetno razvejeno in močno drevo.

Slovenija se je v mednarodni program vključila med prvimi državami, leta 1996, z dvema šolama. To je bilo na pragu novih globalnih prizadevanj za varovanje okolja in trajnostni razvoj. Temu je sledila tudi takratna večja kurikularna prenova vzgojno-izobraževalnega sistema (spreminjanje predmetnika, učnih načrtov, konceptov dela v vzgoji in izobraževanju itd.), ki je načrtno vključevala elemente okoljske vzgoje v prenovljene učne načrte in začela vzpostavljati »okoljsko vzgojo« kot pomembno medpredmetno temo.

Za prve korake in pot v neznano je potreben poseben pogum. Več kot vizija. Zato gre posebno priznanje pionirki, dolgoletni nacionalni koordinatorki programa Ekošola v Sloveniji, gospe Nadi Pavšer in prvima osnovnima šolama, ki sta se že pred dvajsetimi leti lotili »sedmih korakov« okoljsko odgovorne ekošole: OŠ Bakovci in OŠ Notranjskega odreda Cerknica. Zagon mednarodnega programa Ekošola je bil pomembna spodbuda in nato strokovna podpora šolam in vrtcem pri uveljavljanju kurikularnih sprememb na področju vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj.

V Sloveniji danes v mednarodnem programu Ekošol, ki v svetu velja za najbolj množično planetarno mobilizacijo vrtcev in šol na področju uveljavljanja vzgoje za trajnostni razvoj, sodeluje že več kot 700 vzgojno-izobraževalnih ustanov, od vrtcev do fakultet, 100.000 otrok, učencev, dijakov, 8000 učiteljev in vzgojiteljev, podeljenih je bilo že 560 zelenih zastav.

Prav vsem vam, dragi otroci, učenci, dijaki, spoštovani ekokoordinatorji, ekoglasniki, ekomentorji, vzgojitelji in učitelji, starši, župani ter vsem sodelujočim v projektu Ekošola, ob dvajsetletnici delovanja velike zelene mreže šol čestitam in se zahvaljujem za doslej opravljeno veliko in pomembno delo na področju izobraževanja za trajnostni razvoj. Obenem izrekam vso podporo vztrajanju na ekopoti ekošol. Je pot dragocenega novega učenja o svetu in naši vlogi v njem. Je pot soustvarjanja z naravo in med ljudmi, učenja strpnosti in solidarnosti, globljega ozaveščanja in spreminjanja navad, razvijanja bolj premišljenega delovanja, v katerem znamo bolje slišati in upoštevati glas našega planeta, narave in drug drugega. V učilnici, na šoli in v vsakdanjem življenju.

Irena Majcen,
ministrica za okolje in prostor

Podpora programu Ekošola

Program Ekošola je vodilni mednarodni program in največja mreža otrok, vzgojiteljev in učiteljev, ki okoljske vsebine in načela trajnostnega razvoja vključuje v vsakodnevne aktivnosti vzgojnih in izobraževalnih ustanov. V Sloveniji v programu sodeluje več kot 130.000 otrok, učencev in dijakov ter 8500 ekokoordinatorjev in mentorjev iz 700 ustanov: vrtcev, osnovnih in srednjih šol, dijaških domov, centrov šolskih in obšolskih dejavnosti ter fakultet.

Veseli nas, da prispevate svoj delež h globlji ozaveščenosti otrok o odgovornem ravnanju z okoljem. Vaši projekti so po našem mnenju pozitivni in dobrodošli. Ob 20-letnici uspešnega delovanja in razvoja programa Ekošole vam in vsem vključenim ustanovam ter deležnikom izrekam iskreno podporo in vam želim učinkovito delo še naprej.

Od zamisli o okoljskem delovanju mladih v Sloveniji do zelene zastave

Ekošola je zgodba o knjigi in drevesu.
Ekošola je zgodba o učenju in prihodnosti.
Ekošola je zgodba o povezovanju in rasti.
Ekošola je zgodba o otrocih in mladih.
Ekošola je zgodba o vseh nas.

Zamisel o sodelovanju mladih pri udeleževanju trajnostnega razvoja v lokalnem okolju je vzniknila junija 1992 v Riu de Janeiru v Braziliji, na konferenci Organizacije združenih narodov o okolju in razvoju. Leto pozneje je takrat še evropska Fundacija za okoljsko izobraževanje FEE (Foundation for Environmental Education) s sedežem na Danskem skupaj z Evropsko komisijo zasnovala program Ekošola.

Namen programa Ekošola je spodbuditi mlade, da se aktivno vključujejo v prepoznavanje in reševanje okoljskih problemov jutri. S sistematičnim pristopom ponuja praktične korake, ki pomagajo krepiti zavedanje o okolju in so podlaga za okolju prijaznejše ravnanje v šoli, doma in v lokalni skupnosti. Ob vzpostavitvi programa so določili, da lahko licenco za njegovo izvajanje pridobi samo ena okoljska neprofitna organizacija v posamezni državi. To pravilo velja še danes za vse programe fundacije FEE, ki je v tem obdobju razširila svoje delovanje na vse celine sveta.

Društvo DOVES – FEE Slovenia je leta 1996 pridobilo licenco za izvajanje programa Ekošola v Sloveniji. S tem povezuje Slovenijo v aktualno mrežo 75 okoljsko odgovornih držav v Evropi, Severni, Srednji in Južni Ameriki, Afriki, Aziji in Oceaniji, članic mednarodne organizacije FEE. V Sloveniji podpira trajnostni razvoj z vsemi petimi programi fundacije FEE, poleg programa Ekošola so to še Modra zastava, Mladi poročevalci za okolje, Učenje o gozdovih in Zeleni ključ.

Znak zelena zastava je priznanje in potrditve za uspešno in nenehno nadgrajevanje okoljskega delovanja ustanove v programu Ekošola. Ta mednarodni okoljski znak dokazuje visoko ekološko zavest in ravnanje sodelujočih po načelih in metodologiji dela v programu Ekošola.

Aprila 1996 je generalna skupščina FEEE na pobudo Društva DOVES in Slovenskega ekološkega gibanja (SEG) imenovala Nado Pavšer za prvo koordinatorko programa Ekošola v Sloveniji. S tem je bil program v Sloveniji uradno vzpostavljen. Med slovenskimi učitelji in učenci je zbudil veliko zanimanje, kar je bil temelj za njegovo rast in razvoj.

Vključevanje osnovnih šol in vrtcev

1996: prve osnovne šole

OŠ Bakovci in OŠ Notranjskega odreda Cerknica sta bili prvi osnovni šoli, ki sta se vključili v program Ekošola v Sloveniji. Takoj po vzpostavitvi, leta 1997, se je nadaljevalo pospešeno delo za njegov razvoj. OŠ Rodica in OŠ Šmarjeta sta v Manchestru predstavili videofilm z rezultati raziskave onesnaženosti domačega okolja.

1998: prva priznanja in podelitve znaka zelena zastava

Prva priznanja in znak zelena zastava je junija 1998 podelila Štefka Kučan prvim 16 šolam, ki so sodelovale v programu: II. OŠ Rogaška Slatina, OŠ Antona Žnidaršiča Ilirska Bistrica, OŠ Bakovci, OŠ Bršljin, OŠ Frana Kranjca, OŠ Ljubečna, OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica, OŠ Notranjski odred Cerknica, OŠ Ob Dravinji, OŠ Primoža Trubarja, OŠ Rodica, OŠ Šmarjeta, OŠ Vransko - Tabor, OŠ Zali Rovt ter Srednja frizerska, tekstilna, strojna in prometna šola Celje.

S prvo podelitvijo zelenih zastav kot mednarodnega prepoznanega znaka in priznanja za uspešno delo je program Ekošola dosegel najpomembnejši cilj.

S pomočjo prizadevnih mentorjev po osnovnih in srednjih šolah je v Sloveniji kmalu zrastle močna mreža programa Ekošola, v katerega je bilo vključenih 20.500 učencev in 730 učiteljev. Program Ekošola je v kratkem času postal vodilni izvajalec okoljske vzgoje v slovenskem šolskem prostoru.

Kot priznanje za uspešno vodenje programa v Sloveniji je leta 1999 na Brdu pri Kranju potekal evropski seminar učiteljev koordinatorjev mednarodnega programa Eco-Schools v organizaciji programa Ekošola v Sloveniji. Širjenje vključenosti ustanov je privedlo do prvih vidnih učinkov dela v programu Ekošola, med njimi tudi urejenost in lepša podoba posameznih krajev.

2000: okoljsko delovanje v centrih šolskih in obšolskih dejavnosti ter dijaških domovih

Uspešno delovanje osnovnih šol je spodbudilo tudi vključevanje domov centrov šolskih in obšolskih dejavnosti. Prvi center, ki se je vključil v program Ekošola, je bil dom Kavka, naslednje leto Gorenje, pozneje pa Fara in Čebelica. Dijaški domovi so se začeli vključevati leta 2008, prvi je bil Dijaški dom Ivana Cankarja Ljubljana in leto zatem Dijaški dom Maribor.

2002: okoljska vzgoja v vrtcih

V programu pa so si zastavili nove cilje, in sicer vključevanje predšolskih in visokošolskih ustanov. Tako se je leta 2002 v program Ekošola vključil Vrtec Pobrežje Maribor, leto zatem so mu sledili Vrtec Borisa Pečeta Maribor, Vrtec Trbovlje - enota Mojca in Vrtec Vodice.

Šolsko leto 2002/2003 je bilo prelomno za vrtce, saj so začeli projektni pristop proučevanja naravoslovja v predšolskem obdobju. Njegov namen je bilo zgodnje spoznavanje narave, naravoslovnih vsebin in zakonitosti ter odnosov otroci–starši–vzgojitelji–družba–okolje. Projektni pristop spoznavanja in odkrivanja naravnega okolja zahteva neposreden stik z naravnim okoljem, kjer je otrok v aktivnem in neposrednem sodelovanju z drugimi, ugotavlja vzroke in posledice. Z omenjenim projektnim pristopom in doživljanjem narave v različnih okoljih skozi letne čase so vrtci sprejeli program Ekošola za svojega in vsakoletne programske aktivnosti izvajali v okolju, v katerem živijo in se gibljejo.

Uradna podpora ministrstev

Leta 2005 sta takratna ministra za okolje in prostor Janez Podobnik in za šolstvo in šport dr. Milan Zver podpisala **Listino o sodelovanju z nacionalnim programom Ekošola**. S tem sta oba izrazila podporo programu Ekošola kot vzorni primer, ki pomembno vpliva na vzgojo, izobraževanje in ozaveščanje mlade generacije, kot tudi širše družbene skupnosti pri spoštovanju življenja, krepitvi medsebojnih odnosov in odgovornem ravnanju z okoljem in naravo. Tako je program po devetih letih uspešnega delovanja v Sloveniji dobil uradno podporo.

V šolskem letu 2010/2011 je program praznoval 15-letnico delovanja in bil med najbolj prepoznavnimi vzgojnimi in izobraževalnimi programi pri nas in v svetu. V Sloveniji je bilo vanj vključenih več kot 700 ustanov, skupaj pa je v njem sodelovalo več kot 100.000 otrok, učencev in dijakov ter več kot 8000 vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev. Podeljenih je bilo 560 zelenih zastav.

Delo prek spletne ekoaplikacije

V šolskem letu 2011/2012 smo uresničili zahteven cilj: razvili smo spletno ekoaplikacijo, s katero smo vsebino in način dela sistematično uredili in poenotili. S tem smo ustanovam omogočili sistematično delo po mednarodno uveljavljeni metodologiji sedmih korakov programa Ekošola. Spletna ekoaplikacija koordinatorjem omogoča, da vanjo vpišejo rezultate okoljskega pregleda in skladno z njimi pripravijo letne ekoakcijske načrte, ki jih prav tako vnesejo v obrazce spletne ekoaplikacije. S tem smo močno olajšali in poenostavili delo koordinatorjev. Spremenili smo tudi način dela: ustanovam smo omogočili, da med več projekti same izberejo tiste, ki jih prepoznajo kot najpomembnejše v njihovem okolju in za njihovo okolje. Spletna ekoaplikacija omogoča učinkovito podporo in hitrejšo komunikacijo ter usklajevanje o vseh korakih metodologije in rezultatih ter primerjavo napredka v eni ustanovi.

Vključitev fakultet

V šolskem letu 2013/2014 sta se programu pridružili dve fakulteti: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani in Fakulteta za organizacijske vede Kranj Univerze v Mariboru. S tem program Ekošola vključuje v program izobraževanja in ozaveščanja vse izobraževalne ustanove, od vrtca do fakultete.

Mednarodno sodelovanje

Leta 2010 se je slovenski program Ekošola začel tesneje povezovati z mednarodnimi organizacijami ter sodelovati pri mednarodnih projektih. Vzpostavili smo **sodelovanje z eno največjih okoljevarstvenih organizacij na svetu, WWF** (WorldWideFund). Takrat je 32 slovenskih šol in vrtcev programa Ekošola sodelovalo na svetovnem prvenstvu v veslanju na Bledu: prejeli so 320 sadnih dreves avtohtone in ogrožene vrste skorša, ki so jih zasadili v spominskem drevoredu na Bledu in simbolno še v okolici šole. Dogodka na Bledu se je udeležilo 3200 učencev. S to organizacijo smo sodelovanje nadaljevali tudi v naslednjih letih s projektoma Evropske šole raziskujejo čiste vode – vodni ekosistemi in Riverwalk.

Prek mednarodne mreže programa Ekošola in Toyotinega sklada za Evropo sodelujemo pri mednarodnem projektu **Okolje in inovacija**, ki spodbuja praktične in inovativne rešitve, s katerimi mladi odpravljajo okoljske probleme. Slovenski ekošolarji so se doslej že izkazali z dvema inovativnima rešitvama: OŠ Preserje pri Radomljah s kompostnikom na sončne celice in OŠ Zadobrova s skirojem na električni pogon. Obe šoli sta zmagali tudi na mednarodni ravni.

V projektu za učinkovito rabo energije **U4Energy** se je slovenski program Ekošola pridružil 27 sodelujočim državam članicam Evropske unije. Med zmagovalnimi projekti v posamezni kategoriji so se najboljše odrezali dijaki Gimnazije Jurija Vege Idrija in OŠ Louisa Adamiča Grosuplje – Podružnična šola Št. Jurij.

Odgovorno s hrano! (WeEatResponsibly!) je triletni mednarodni projekt, v katerem poleg slovenskih ekošol sodelujejo ekošole iz osmih partnerskih držav: Bolgarije, Češke republike, Hrvaške, Latvije, Malte, Poljske, Romunije in Slovaške. V njem obravnavajo ključna vprašanja prehranjevanja, prehranske pismenosti, znanja, veščin in vedenja, ki so potrebna za načrtovanje, izbiranje, pripravo in uživanje hrane glede na potrebe posameznika. Cilj projekta je, da se mladi zavedajo globalne povezanosti na področju prehranjevanja in da sprejmejo nove vedenjske vzorce na področju pre(hrane).

Program Ekošola vodi t. i. nacionalni koordinator s skupino ožjih sodelavcev – koordinatorjev za posamezno vrsto ustanov, sekretarko programa ter vodji posameznih projektov. Koordinatorjema za vrtce in osnovne šole pomagajo tudi regijski koordinatorji, ki so bliže in hitreje na voljo koordinatorjem v vrtcih in osnovnih šolah na svojem območju. V vsaki ustanovi je imenovan vsaj en koordinator programa Ekošola, ki usklajuje in vodi svoje sodelavce, ekoodbor ter povezuje ustanovo regijsko in nacionalno.

Kako pridobiti in ohraniti znak zelena zastava?

Sedem korakov do zelene zastave

Metodologija sedmih korakov je način dela v programu Ekošola, ki zagotavlja sistematično, samostojno in hkrati medpredmetno povezovanje vsebin. Izvajanje aktivnosti po sedmih korakih omogoča, da ustanova pridobi mednarodno uveljavljen certifikat – zeleno zastavo kot znak izpolnjevanja kriterijev mednarodnega programa Ekošola. Metodologija je primerljiva s sistemom ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001.

1 VZPOSTAVITEV EKOODBORA

- sestava: učenci, pedagogi, vodstvo ustanove; priporočljivo: tudi predstavniki staršev
- razvoj, izvajanje in spremljanje okoljskega delovanja ustanove, predlogi in spodbujanje za izboljšave

2 OKOLJSKI PREGLED

- ocena okoljskega delovanja ustanove ter njenih notranjih in zunanjih vplivov, prepoznavanje in razumevanje trenutnih okoljskih razmer v ustanovi
- osnova za ekoakcijski načrt

3 EKOAKCIJSKI NAČRT

- kompas okoljskega delovanja ustanove: načrtovanje prednostnih vsebin dela in tematskih sklopov, povezovanje z učnim načrtom, dejavnostmi doma ali v lokalni skupnosti
- koraki in zadolžitve, način spremljanja uspešnosti, finančni vidik (stroški, prihranki)
- sodelovanje otrok, učencev, dijakov, študentov in mentorjev pri njegovi pripravi

4 NADZOR IN OCENJEVANJE

- spremljanje, ocenjevanje in merjenje napredka skladno z ekoakcijskim načrtom

DELO PO UČNEM NAČRTU

- vključevanje vsebin v obstoječi program dela, dopolnitev ali popestritev učnega načrta, medpredmetno povezovanje
- načrtovanje in medsebojno sodelovanje pedagoških in strokovnih sodelavcev

5

OBVEŠČANJE IN VKLJUČEVANJE

- sodelovanje in vključevanje posameznikov na izbrani ustanovi in v širši skupnosti v izvajanje aktivnosti
- izmenjava informacij, predstavitev dosežkov v ustanovi in zunaj nje

6

IZDELAVA EKOLISTINE

- izjava o poslanstvu in zavezi za delovanje ustanove na okoljskem področju
- pripravijo in izdelajo jo otroci, učenci, dijaki, študentje s podporo mentorjev

7

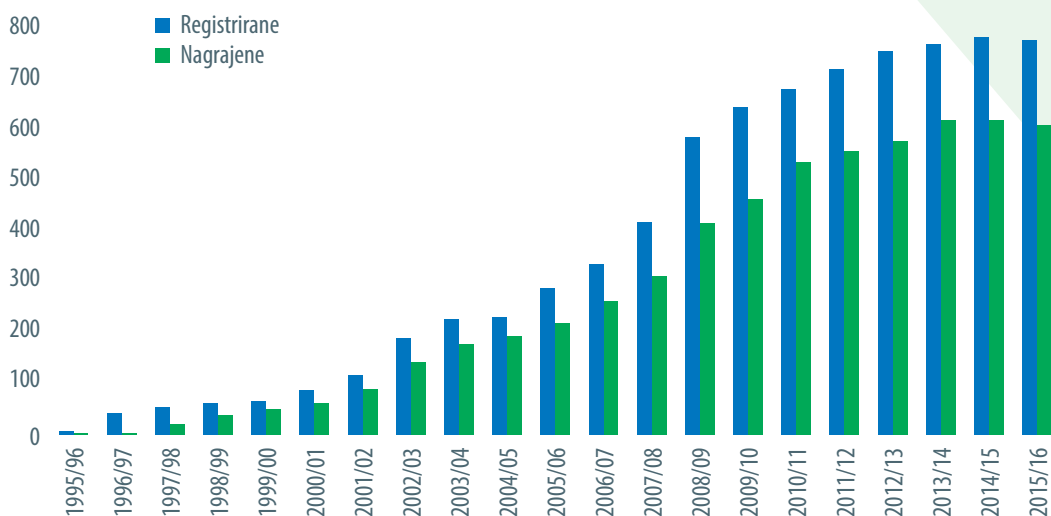

Za pridobitev zelene zastave mora ustanova uspešno opraviti aktivnosti, ki jih je določila v svojem ekoakcijskem načrtu. Ustanova, ki je zastavo že pridobila, jo z izvajanjem aktivnosti iz vsakoletnega akcijskega načrta obdrži.

Povezovanje je eno temeljnih načel in ciljev delovanja programa Ekošola. Začne se v posamezni ustanovi, ki vsebine posameznih projektov medpredmetno povezuje ter nadaljuje povezovanje širše – v lokalni skupnosti, s komunalami in drugimi izvajalci javnih služb ter v svoje delovanje vključuje strokovnjake s posameznih področij. Zato so projekti, pri katerih se aktivno vključujejo lokalna skupnost in podjetja, lahko odločilno dopolnilo na poti k uresničevanju ciljev.

Število ustanov z zeleno zastavo

V programu Ekošola število sodelujočih ustanov narašča iz leta v leto. V zadnjih letih smo več pozornosti namenili razvoju kakovostnih vsebin, možnostim interdisciplinarnega vključevanja vsebin, organizaciji nagradnih natečajev, kjer so najboljši predlogi ali rešitve tudi nagrajeni, ter izmenjavi znanja in informacij prek primerov dobre prakse, na regionalnih srečanjih, strokovnih predavanjih in delavnicah.

Opomba:

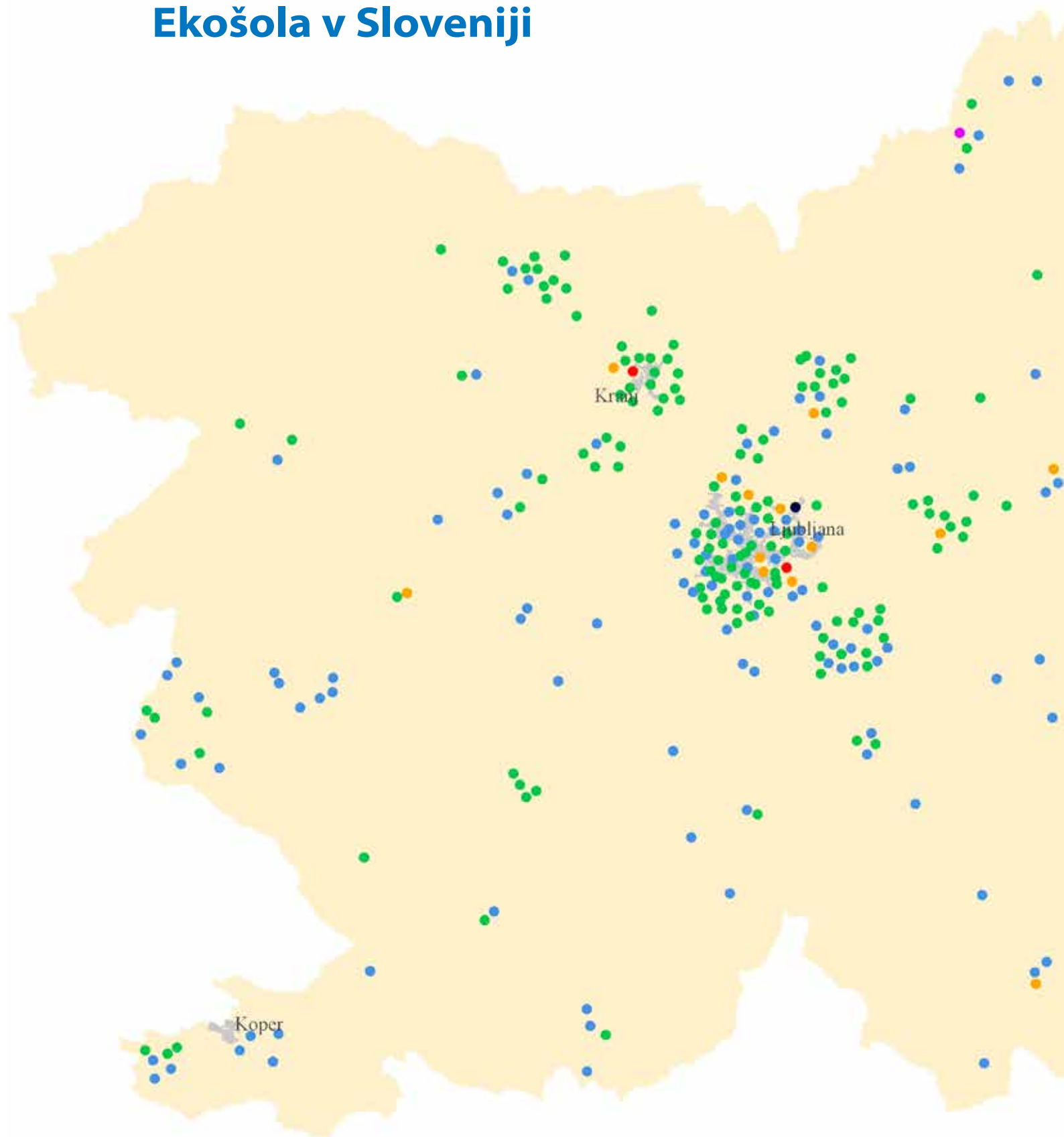
Registrirane ustanove: vse ustanove, ki izvajajo aktivnosti v programu Ekošola

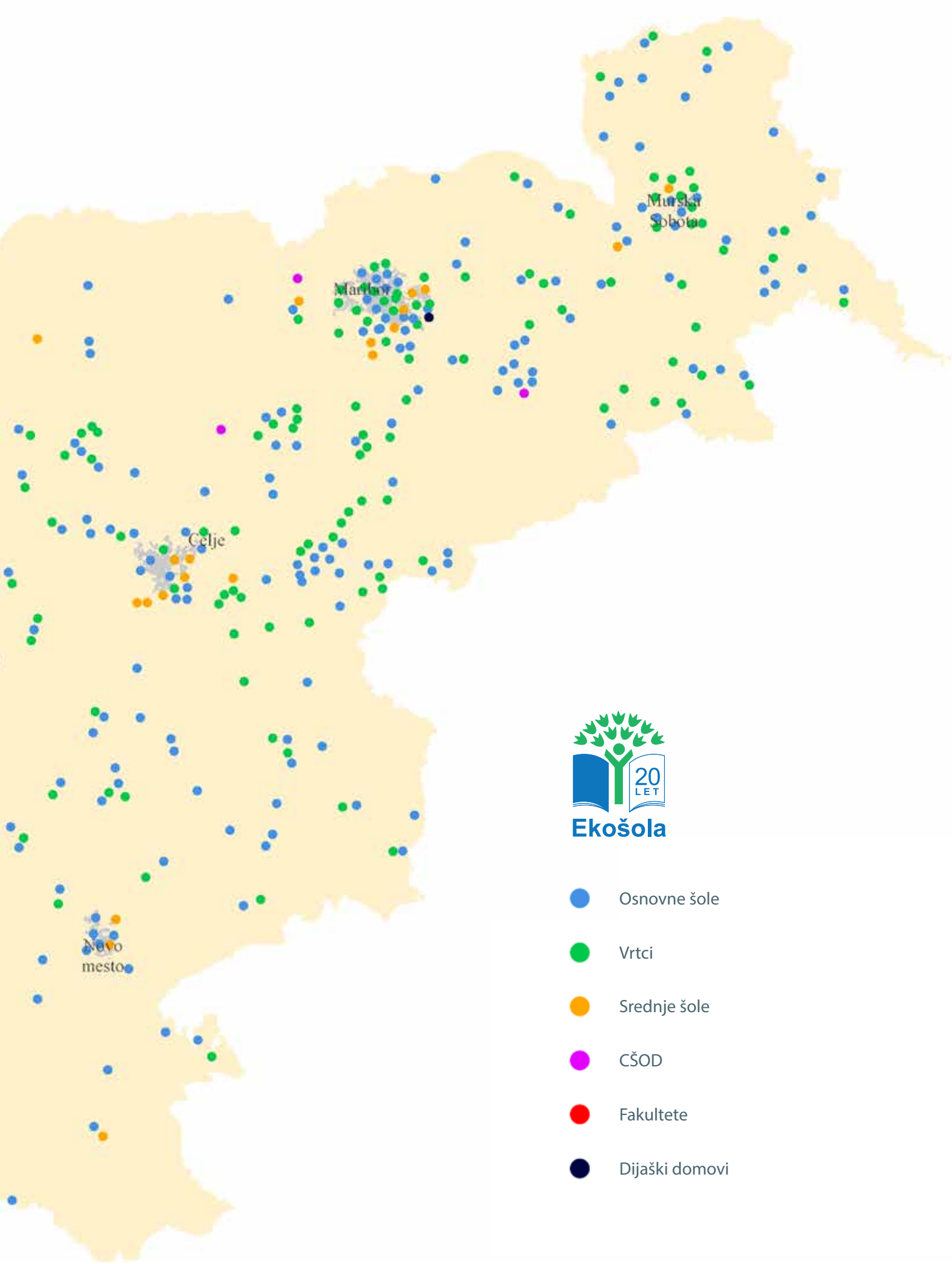
Nagrajene ustanove: uspešno izvedle aktivnosti programa Ekošola v posameznem šolskem letu in pridobile ali ohranile znak zelena zastava

Mreža programa Ekošola v Sloveniji

- Osnovne šole
- Vrtci
- Srednje šole
- CŠOD
- Fakultete
- Dijaški domovi

Različni tematski sklopi in raznovrstni projekti

Okoljske aktivnosti so razdeljene na več tematskih sklopov. Vsaka ustanova izbere, katera prednostna področja bo postopno izboljševala v posameznem ali nizu šolskih let.

odpadki

energija

zdravje in dobro počutje

ohranjanje našega sveta

biotska raznovrstnost

voda

okolica šole

drugo

trajnostna mobilnost

Energija poganja svet

Otroci in mladostniki so v tematskem sklopu energija izvedli projekte, s katerimi so obogatili dejavnosti na šolah. Projekti, kot so **Racionalna raba energije in obnovljivi viri energije v šolah, Energija včeraj, danes, jutri, Energetsko varčna šola, Učinkovita raba energije v šoli, Mladi v svetu energije, U4Energy, Kdor varčuje, zmaguje, Računalniki in električna energija, Varčevanje z električno energijo v šolah, Ekogeneracija in drugi**, so obogatili dejavnosti na številnih šolah. Mladostniki so na različne načine raziskovali energijo in skušali čim bolj celovito predstaviti svoj pogled nanjo ter pokazali svoje znanje o virih energije in učinkoviti rabi energije. Še zlasti pomembno pa je, da so rezultati projektov omogočili konkretne energetske prihranke in izboljšave.

Odpadki so nov vir

Ravnanje z odpadki je tematski sklop, pri katerem so ustanove zelo aktivne in pri njem mladi pogosto ter radi sodelujejo. Med najstarejšimi je projekt **Ekopak**, ki je namenjen ozaveščanju o odgovornem ravnanju z odpadki in spodbujanju ločenega zbiranja in odlaganja odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove (KEMS). V desetih letih je pri njem sodelovalo več kot 220.000 otrok. Ta vrsta odpadne embalaže je zaradi svojih lastnosti primerna tudi za kreativno ustvarjanje, kar so otroci, učenci in dijaki dokazali z več kot tisoč kreativnimi izdelki, ki so jih izdelali od začetka projekta v Sloveniji.

Veliko pozornosti pri projektih namenjamo preprečevanju nastajanja odpadkov in zmanjševanju količin odpadkov kot temeljnima korakoma ravnanja z odpadki. V večini ustanov v programu Ekošola so iz leta v leto uspešnejši pri ločevanju odpadkov, postopoma pa se že vključujejo v aktivnosti za spodbujanje krožnega gospodarstva (zapiranja snovnih tokov).

Voda je življenjska vrednota

Pri projektih programa Ekošola, ki v središče postavljajo vodo in vodne vire, mladi s sodelovanjem mentorjev in strokovnjakov merijo, opazujejo, vrednotijo, načrtujejo. A voda ni samo vir načrtovanja in upravljanja, je tudi vir domišljije in ustvarjalnosti – likovne, besedne, glasbene, fotografske. Pri projektih **Voda kot življenjska vrednota, Moja reka.si, Vodni agent, Brez vode nas ni, Evropske šole za čiste vode – Ekoregata** in drugih so se izkazali tako najmlajši v vrtcih kot osnovnošolci in srednješolci.

V mednarodnem projektu **Vode povezujejo – Waters Connect** so ekošolarji iz Slovenije, Poljske, Romunije, Slovaške, Češke republike, Avstrije, Madžarske in Švice raziskovali sladke vode in ekosisteme ter z različnimi pobudami opozarjali na pomen ohranjanja neokrnjenih rek za prihodnje generacije. Dvanajst tisoč sodelujočih udeležencev je izvedlo 240 različnih projektov. Sodelujoči pri v mednarodnem projektu **Riverwalk** pa so v mesecu dni prepotovali kar 260 kilometrov ob vodi ali po njej – peš, s kolesi in čolni.

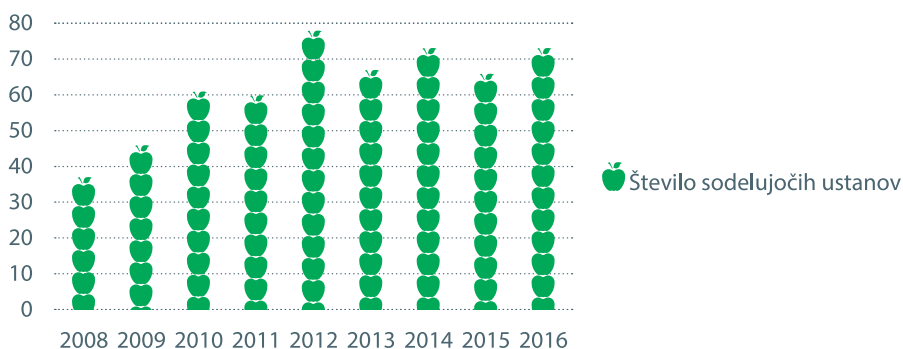

Hrana vpliva na dobro počutje in naše okolje

Za zdrav način življenja, kakovostno prehranjevanje in veliko gibanja moramo v vsakdanji urnik v šoli ali doma vnašati spremembe, ki zahtevajo veliko vztrajnosti in znanja. **Shema šolskega sadja in zelenjave, Tradicionalni slovenski zajtrk, Hrana ni za tjavendan, Odgovorno s hrano** so projekti, ki združujejo številne vidike odgovornega prehranjevanja in gibanja.

Vrtci, šole, dijaški domovi, fakultete in centri šolskih in obšolskih dejavnosti se že od leta 2003 uspešno predstavljajo na **sejmu Altermed**, največjem slovenskem sejmu za zdrav način življenja, zeliščarstva, zdrave prehrane in okolju prijaznega bivanja. Vsako leto na sejmu sodeluje več kot 60 ustanov, predstavnic programa Ekošola. S ponudbo na stojnicah, predstavitvami in pokušnjami dokazujejo, da so zdrava in uravnotežena prehrana ter različni načini gibanja del njihovega vsakdana, da sami pridelujejo zelenjavo in sadje, namaze, piškote in druge dobrote. Leta 2012 smo uvedli dve novosti, ki sta ustanove dodatno spodbudili in sejmsko dogajanje še obogatili. To so strokovna predavanja in ocenjevanje stojnic, zaradi česar so se še povečale izvirnost in aktualnost vsebin, preglednost stojnic in skrb za promocijo.

Število sodelujočih ustanov na sejmu Altermed v letih 2008–2016

V šolskih letih 2014/2015 in 2015/2016 smo začeli namenjati več pozornosti zavrženi hrani. **Hrana ni za tjavendan** je projekt, namenjen zmanjševanju in preprečevanju nastajanja odpadne in zavržene hrane ter spodbujanju praktične uporabe neporabljene oziroma nezaužite hrane **doma in v šoli, pravilnemu shranjevanju prehranskih izdelkov, premišljenemu nakupovanju in uporabi vseh sestavin.**

Biotska raznovrstnost je naše ogledalo

Biotsko raznovrstnost obravnavamo samostojno ali v sklopu drugih projektov. To temo pogosto uvrstimo v **Ekokviz za osnovne in Ekokviz za srednje šole**. V šolskem letu 2009/2010 so za Ekokviz učenci in dijaki zbirali in analizirali podatke o Naturi 2000 v domačem kraju, srednješolci pa so izdelali plakate o Naturi v domačem kraju ter prikazali izzive za lokalno prebivalstvo. V šolskem letu 2012/2013, ko je bilo tudi leto biotske raznovrstnosti, so spoznavali raznovrstnost živalskega in rastlinskega sveta kot kazalnik našega odnosa do narave in življenja na splošno.

V šolskem letu 2015/2016 so ekošole in ekovrtci začeli izvajati mednarodni projekt **Raziskovalci biotske pestrosti**, ki je osredinjen na biotsko raznovrstnost s posebnim poudarkom na rastlinah in z njimi povezanih živalskih vrstah. Projekt je nastal ob 200. obletnici Darwinovega rojstva, vsebine pa so razvili v Kraljevih botaničnih vrtovih Kew.

Trajnostna mobilnost postavlja vrsto izzivov

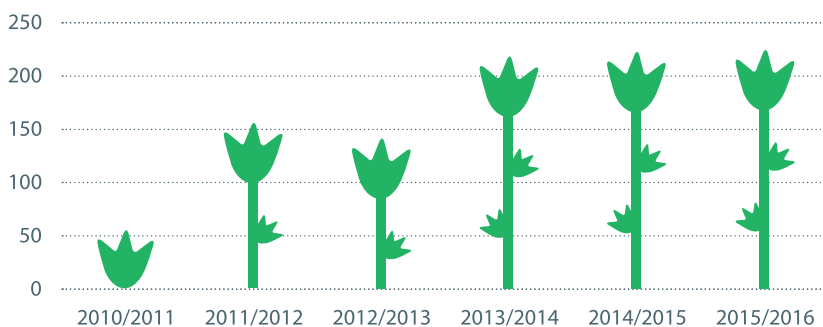
Tudi tematiko trajnostne mobilnosti so učenci in dijaki obravnavali v sklopu **Ekokviza za osnovne šole in Ekokviza za srednje šole** v šolskem letu 2012/2013. Velik izziv pa so osnovnošolcem v Sloveniji, Turčiji in na Danskem kot izbranih državah postavili v **mednarodnem projektu Okolje in inovacija**. Trajal je dve šolski leti (2012-2014), saj so morali učenci najprej pripraviti idejne predloge s področja trajnostne mobilnosti in jih po potrditvi načrtov tudi izvesti. Slovenija je z inovativno rešitvijo zmagala tudi v mednarodni konkurenci natečaja o trajnostni mobilnosti – izdelali so skiro, ki ga poganja sončna energija, za njegove sestavne dele pa so uporabili odpadne skiroje.

Okolica šole je več kot samo vitez

Z uvedbo projekta **Šolska VRTilnica** smo v slovenske šole vnesli novost in svežino, s katerima na zanimiv in praktičen način uvajamo osnove ekološkega vrtnarjenja in pridobivanja spretnosti v šolah. Izvajati smo ga začeli v šolskem letu 2010/2011 in ga v letih 2012-2014 nadgradili z didaktičnima pripomočkoma **Zeliščarski vrtnarski dnevnik**, **Ščepec travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja** in **Moje prve vrtno škarje za male in velike**.

Število sodelujočih šol in učencev pri projektu:

Ohranjanje našega sveta

Za dodatno, poglobljeno znanje o različnih okoljskih temah, spoznavanje izzivov trajnostnega razvoja, ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine, raziskovanje vplivov lastnega delovanja na podnebne spremembe, krepitev okoljske zavesti z branjem literature, spodbujanje kreativnosti in umetniške ustvarjalnosti med mladimi smo organizirali raznovrstne projekte, kot so **Ekobranje za ekoživljenje, Likovni natečaj Prednovoletni čas, Ekokviz OŠ, Ekokviz SŠ, Mladi poročevalci, Mi in naša preteklost za trajnostno prihodnost, Podnebne spremembe, Revščina po svetu in pri nas, Po Kekčevih stopinjah do znanja, Pravljice za otroške sanje** in drugi. V naštetih in še številnih drugih aktivnostih so otroci in mladi ustvarili naštetih izvirnih in unikatnih izdelkov, se povezali s starši, starimi starši, lokalno skupnostjo, podjetji, posamezniki in društvi. Pokazali so zanimanje in skrb za okolje, kjer živijo, in za širšo skupnost ter pogosto presegli okvire ustaljenega razmišljanja.

Ravnatelji in koordinatorji ob 20-letnici

OŠ Notranjski odred Cerknica

Bernarda Dolničar, ravnateljica

Mojca Leskovec Meharich, Lucija Kraševac, Eva Baraga, Ana Zebec, koordinatorice

Idejo »zelenega« smo presegli v odnosih, razmišljanju in tehnologiji

Izkušnje v programu Ekošola so za nas izjemno pozitivne in dragocene. K sodelovanju nam je uspelo poleg učencev in njihovih staršev pritegniti tudi druge krajanje in širšo lokalno skupnost. Le s skupnimi močmi lahko krepimo ekološko ozaveščenost in naša prizadevanja za lepši jutri.

Poleg ekologije, narave, varovanja naravne dediščine, čistega okolja, zbiranja in ločevanja odpadkov (papir, baterije ...) namenjamo pozornost tudi ekologiji odnosov in zdravemu načinu življenja na splošno. Presegli smo 'ekoetiketo', ki se nanaša samo na odpadke, varčevanje z vodo in energijo.

Program Ekošola ponuja nešteto projektov, ki popestrijo dogajanje in življenje na šoli, širijo obzorja, omogočajo sodelovanje med šolami in medgeneracijsko povezovanje med učenci.

OŠ Bakovci

Alenka Mujdrica Rožman, Metka Behek, Andreja Gregorinčič, Dragica Smodiš, koordinatorice

Pot zelenega žabca na šoli Bakovci

Pred vzpostavitvijo programa Ekošola je začel tkati nevidno nit poti za trajnostno vzgojo takratni ravnatelj, gospod Janko Rožman. Učitelji smo se priključevali po svojih zmožnostih in glede na aktivnosti, ki so bile zastavljene. Spomladi leta 1997 smo podpisali listino o sodelovanju z OŠ Cerknica. S tem smo odprli pot našemu programu Ekošola in začeli aktivno izvajati korake Ekošole kot načina življenja. Učencem omogoča, da spoznavajo naravne dobrine, kakovost življenja v čisti in neokrnjeni naravi, ob tem pa iščejo rešitve, kako onesnaženi naravi pomagati in ohraniti planet čist tudi za naše prihodnje rodove.

Ves čas, vsa leta, poskušamo tesno, pristno sodelovati z naravo, ki nas lahko zelo veliko nauči, če ji le prisluhnemo in smo pripravljeni živeti z njo. Ponosni smo, ko pogledamo nazaj, in je videti povezavo šola-okolica-narava, zato želimo začetno nadgrajevati.

OŠ Ljubečna

Nataša Sedej in Monika Kaluža, koordinatorici

V programu Ekošola sodelujemo že od samega začetka. Smo primestna šola in narava nam v bližnji okolici ponuja vrsto različnih dejavnosti, ki jih lahko s pridom izvajamo in so otrokom tudi prijetnejše. Program Ekošola nam je odprl vrsto možnosti za sodelovanje s starši, lokalno skupnostjo, saj se z učenci vključujemo v različne projekte, akcije, ki jih organizira tudi krajevna skupnost. Povezujemo se tudi z lokalnimi društvi in podjetji.

V programu Ekošola z vsakim letom dodajo veliko novih dejavnosti, te potem vpeljemo v vsakdanji pouk, dneve dejavnosti in druge projekte, ki se odvijajo na šoli. Najbolj smo ponosni, ker med učenci širimo pozitiven odnos do soljudi z vključevanjem v različne humanitarne projekte in akcije. Zaradi pestrosti programa Ekošole, ponujenih dejavnosti, ki zajemajo različna področja, med katerimi vsak učenec lahko najde nekaj, kar ga pritegne, bi bilo smiselno, da bi se šole, ki še niso vključene v program Ekošola, opogumile in se vanj vključile.

OŠ Šmarjeta

Nevenka Mahne, ravnateljica

Cilji in vizija programa Ekošola nas združujejo v skupni skrbi za okolje in njegovo varovanje. Pri učencih in otrocih v vrtcu spodbujajo zavedanje o pomembnosti varovanja narave in okolja ter njegovih danosti na splošno. Program ponuja nešteto možnosti ter nam dopušča izbiro in kreativnost, spodbuja sodelovanje z lokalnim okoljem in širše. Ekoaplikacija je mentorjem prijazna in ne zahteva nepotrebne dodatnega pisanja.

Ponosni smo, da nam vsako leto uspe ohraniti zeleno zastavo, da sta skrb za naravo in okolje postala del vsakdanjega življenja in da smo svoja prizadevanja prenesli tudi na starše in okolje, v katerem živimo.

OŠ Rodica

Milena Vidovič, ravnateljica

V okviru delovanja pri programu Ekošola smo ponosni predvsem na dejstvo, da je »ekomiselnost« postala vgrajena v pedagoško delo. Če se projekti in programi izvajajo samo zato, da zadostimo zahtevam, prej ali slej izzvenijo. Šele v trenutku, ko jih ne dojemamo več kot poseben projekt, je mogoče trditi, da so pustili sled in se integrirali v delo šole kot celote.

Ponosni smo, da zmoremo povezovati cilje programa Ekošola z uresničevanjem predpisanega dela, z drugimi programi in projekti, ponosni smo na številne predstavitve, ki so jih o svojem delu doma in v tujini opravili učitelji in učenci, ponosni smo na znanja, ki jih učenci izkazujejo na kvizih in tekmovanjih, raziskovalnih nalogah ali se umetniško/kreativno izražajo, ko oblikujejo povsem konkretne rešitve za okolje, v katerem živijo. Ponosni smo na povezovalni pogled - šola je v lepem okolju, ki ga želimo izkoristiti kot prostor za učenje in sprostitev. Z medprojektnim delovanjem skrbimo za naravno in kulturno dediščino, za zdrav odnos do samih sebe ter privzgjamo kulturo medsebojne spoštljivosti, soodgovornosti in zaupanja.

OŠ Frana Kranjca Celje

Danica Šalej, ravnateljica

Temeljnega pomena je ekološka ozaveščenost, ki je v teh letih resnično dosegla zelo visoko raven. Vsakoletne dejavnosti, ki so se vrstile druga za drugo v teh dvajsetih letih, so nam dale številne nove izkušnje ter pozitivno spreminjale odnose in navade zaposlenih in učencev, ki so jih prenašali domov na starše in nato tudi širše v lokalno skupnost, saj skupaj zmoremo več.

Več časa preživimo v naravi, povezujemo mentorje, učence, starše in zunanje sodelavce, imamo lepše urejeno okolico šole (vrt, sadovnjak, zelišča, cvetlične grede, hotel za žuželke, netopirnici, valilnice, kompostnik, zbiralnik za vodo, avtohtone vrste rastlin, učilnico na prostem itd.), zmanjšujemo količine odpadkov in jih ločujemo, organiziramo zbiralne akcije, humanitarne akcije, prihranimo vodo in električno energijo.

Ob vključitvi v program šola dobi vodenje, usmerjanje, sveže ideje, ponujene so številne nove dejavnosti, deležni smo spodbud pri naših prizadevanjih in tako se marsikdaj načrtno lotimo tudi področij, ki jih sicer ne bi obravnavali v tolikšni meri in v taki obliki.

OŠ Lesično

Irena Kranjc, ravnateljica

Mateja Koprivc Polutnik, koordinatorica

Osnovna šola Lesično je 20. septembra 1996 pristopila v mednarodno uveljavljen program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja, 22. aprila 1997 pa je podpisala ekolistino. V dvajsetih letih je poslanstvo programa Ekošola vodilo pet koordinatorjev. Osrednje teme, ki smo jim sledili skozi dvajsetletno pot, so bile: Čisto okolje, Kovine, Steklo, Naravni materiali, Embalaža, Zdravilne rastline, Voda, Energija, Zdrava prehrana, Ekologija medsebojnih odnosov, Odpadna embalaža, Živali in mi, Zdravo življenje in ekoglasba, Vodna bogastva Lesičnega, Zemlja ima srce, Šolski vrt – v veselje in zdravje, Zdravo življenje po receptih naših babic, Bogatimo drug drugega, Odgovorno s hrano in Hrana je vrednota.

V dvajsetih letih smo si nabrali dobro mero izkušenj in znanja o trajnostnem razvoju ter odgovornem odnosu do okolja, narave in ljudi, ki smo jih uresničevali skozi pestre šolske in občolske dejavnosti, ki so vselej naletele na pozitiven odziv učencev, učiteljev, staršev in krajanov.

Še zlasti pa smo ponosni na znanje in ekološko vedenje naših zdajšnjih in nekdanjih učencev, ki so bili vključeni v program Ekošola. Odgovorno ravnanje do narave in okolja učenci prenesejo tudi v domače okolje, s čimer skupaj izboljšujemo temeljno poslanstvo ekošole.

OŠ Franceta Prešerna Maribor

Marta Otič, ravnateljica

V občini Maribor smo bili prva osnovna šola, ki je izpolnila pogoje za sodelovanje v programu Ekošola in v njem sodelujemo od začetka. Naša prizadevanja se iz leta v leto nadgrajujejo, osnovni cilj pa ostaja isti – vzgajati mlade ljudi v ekološko ozaveščene osebe, ki bodo znanje in ekološko zavest odnesle s seboj v življenje.

Naše izkušnje pri delu so zelo dobre. Na začetku smo res orali ledino, največ časa in energije smo porabili za ozaveščanje tako učencev kot tudi staršev, zdaj pa je Ekošola res postala način življenja. Nikogar več ni treba prepričevati, kako pomemben je ekološki vidik vsakdanjega življenja. Medtem ko smo prej tehtali odpadni papir in se veselili velike količine zbranega papirja, smo zdaj usmerjeni v manjšo porabo papirja. Naše akcije so drugačne, cilj ostaja isti. Vse to so prednosti delovanja ekošole, hkrati pa smo k ekološkemu vedenju zavezani vsi odgovorni državljani.

OŠ Vransko - Tabor

Majda Pikel, ravnateljica

Osnovna šola Vransko - Tabor se je v program Ekošola vključila že leta 1996. V dobrem letu smo na šoli izdelali okoljevarstveni načrt in prehodili vseh sedem korakov. Tako smo leta 1998 prejeli prvo zeleno zastavo in podpisali ekolistino. Ponosna sem, da smo pridobili tudi zeleno zastavo na podružnični šoli v Taboru in posebej še v Vrtcu Tabor. Vrtec Vransko pa po svojih najboljših močeh pomaga in se pridružuje dejavnostim šole. Vsa leta nam je uspelo prehoditi začrtano pot in izpolnjevati vsa merila za uspešno potrjevanje zelene zastave.

Menim, da je program Ekošola izjemno pomemben za spodbujanje in ozaveščanje zdravega, racionalnega in odgovornega ravnanja do okolja. Krepi zavest, spodbuja razumevanje in ustvarjalnost, ne samo odnosa do okolja, ampak tudi do vseh tistih področij, ki gradijo in ustvarjajo naš življenjski prostor. V šoli in vrtcu imamo veliko priložnosti, da učence in otroke učimo spoštljivega in odgovornega odnosa ter zdravega načina življenja. Vse te izzive prenašamo na starše, lokalno in širšo skupnost. Z veseljem lahko trdim, da je bilo v tem obdobju veliko narejenega.

OŠ Toneta Okrogarja

Nataša Grošelj, ravnateljica

Lea Zupan, koordinatorica

Vključitev naše šole v program Ekošola šol je bila dobra odločitev, kar se je seveda pokazalo po nekaj letih delovanja na tem področju. Učenci, posledično tudi njihovi starši in vsi drugi zaposleni na šoli se zavedamo pomena urejenega in čistega okolja in širimo znanje na področju ekologije. Recikliranje je nekaj povsem samoumevnega, skrb za zdravje prav tako. Iz naših izkušenj in rezultatov, ki jih opažamo v teh letih, sodelovanje pri programu priporočamo tudi drugim šolam. Teme in področja delovanja pri tem projektu se lepo vključujejo v učne načrte po vsej vertikali, od 1. do 9. razreda, dodatne aktivnosti, ki jih izvajamo šole, pa le še popestrijo vsakdanje delo.

Naše izkušnje so v glavnem pozitivne, saj je program izjemno dober in pomemben za našo sedanost in prihodnost. Seveda smo se v tem času srečevali tudi z različnimi težavami in izzivi, predvsem je na večjih šolah težje doseči, da so v projekt vključeni vsi deležniki, tako učenci kot učitelji, starši ... Prednosti programa Ekošola so predvsem ozaveščanje učencev in prek njih staršev o pomenu skrbi za okolje, skrb za naravo, učenci se učijo odgovornega ravnanja z naravo, ločevanja odpadkov, ponovne uporabe embalaže in drugih predmetov ... Predvsem pa je pomembno, da se spreminja način življenja in razmišljanja učencev – trajno in vseživljenjsko se zavedajo pomena varovanja okolja.

ŠC Celje, Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko

Igor Lupše, ravnatelj

mag. Mateja Skale Kos, koordinatorica

Z Ekošolo do znanja za življenje

Prednost programa Ekošola je predvsem v povezovanju od posameznika prek šole, lokalne skupnosti, regije, Slovenije in ne nazadnje vse Evrope. Vsem daje priložnost, da znanje, ki ga pridobivamo, uporabljamo v vsakdanjem življenju.

Največji dosežek se nam zdi, da smo v program vključeni neprekinjeno že od vsega začetka in da vsako leto pridobimo zeleno zastavo, kar pomeni, da delamo dobro, saj uresničujemo cilje, ki smo si jih zadali z ekoakcijskim načrtom. V tem obdobju se je izmenjalo že kar nekaj ekokoordinatorjev, ki so se odločali za različne projekte, ozaveščevalne in zbiralne akcije, pri katerih so dijaki dosegali lepe rezultate. Dosežek pa je seveda tudi to, da v programu sodeluje iz leta v leto več dijakov in vedno več učiteljev je pripravljenih sodelovati pri doseganju naših, zdaj že skupnih, ciljev.

Najbolj opazna razlika je veliko globlja okoljska ozaveščenost tako dijakov kot tudi drugih zaposlenih na šoli, saj je viden napredek v odgovornem odnosu do narave in bivanja na splošno. Zaradi uresničevanja ciljev ekoakcijskega načrta je šola postala bogatejša za številne pridobitve, ki pripomorejo k varovanju okolja. Program je iz leta v leto bolj pozitivno sprejet tako na šoli kot tudi v lokalni skupnosti.

OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu

Renate Bašek, koordinatorica

S programom Ekošola sem kot ekokoordinatorica zelo zadovoljna, še zlasti v zadnjih letih, ko je program poenostavil poročanje in dostopnost. Prednosti programa se kažejo predvsem v široki paleti področij, odprtosti za lastne aktivnosti, praktični oz. strokovni podpori v izvajanju dejavnosti in usmerjenosti k vseživljenjskemu učenju.

Glede na to, da sodelujemo pri programu od začetka, smo bili dejavni že na številnih področjih. Najbolj nam je uspelo premakniti meje oziroma navade pri ločevanju odpadkov, urejenosti šolske okolice (cvetlična zasaditev korit, atriji), na področju rabe energije, manj oziroma skoraj nič ni vandalizma, napredek se kaže v odnosu do hrane in dejavnostih trajnostne naravnosti (vzpostavitev šolskega ekovrta, zasaditev šolskega sadovnjaka, sodelovanje z ljudmi v lokalnem okolju). Ozaveščenost o okoljskih vsebinah je na višji ravni, saj so teme postale del učnega procesa.

OŠ Antona Žnidaršiča Ilirska Bistrica

mag. Karmen Šepec, ravnateljica

Naša šola je v program Ekošola vključena že od samega začetka. Lahko rečemo, da je postala naš »način življenja«, da so postale dejavnosti v okviru programa sestavni del življenja in dela na šoli. Na višjo raven smo dvignili okoljsko zavest vseh deležnikov: učencev, učiteljev, pa tudi staršev in lokalne skupnosti. Naše dejavnosti so usmerjene v trajnostni razvoj. Ponosni smo na dosežke in napredek, kot so globlja okoljska zavest, za zdrav način, težnja k trajnostnemu razvoju, višja raven strokovnega znanja, povezovanje s širšim okoljem in povezovanje z drugimi sorodnimi programi in projekti.

Vrtec Pobrežje Maribor

Bojana Simonič, koordinatorica

Ponosni smo, da smo se projektu Ekošola pridružili kot eden prvih vrtcev v Sloveniji, saj ga izvajamo že 14. leto in je prerasel v naš način življenja in dela z otroki, zato so ekološke vsebine naše stalne in obvezne spremljevalke vzgojnega dela. Vrtec Pobrežje živi kot velika ekodružina, saj delujemo v 36 oddelkih na sedmih ločenih lokacijah. Ekolistino smo podpisali maja 2003, prav tako smo maja 2007 sodelovali na prvem srečanju slovenskih ekovrtcev v Mariboru pod Pohorjem, kjer je več kot sto strokovnjakov iz vse Slovenije izmenjalo svoje izkušnje, poslušalo strokovna predavanja o okoljski vzgoji v vrtcih ter si ogledalo razstavo izdelkov in projektov ekovrtcev po Sloveniji.

Ker delujemo na sedmih ločenih lokacijah, se vsako leto lotimo različnih področij glede na lokacijo in ekološko problematiko, v katerem deluje posamezna enota našega vrtca, ter glede na pobude otrok in staršev.

Otroci so radovedni, imajo radi naravo in jih zanima vse, kar je živo. Zaposleni v Vrtcu Pobrežje menimo, da živimo in delujemo ekološko in da je vzgoja za okoljsko odgovornost kot »prikriti kurikulum« že dolgo naš način življenja. Zavedamo se svojega poslanstva, vzgajanja z lastnim zgledom ter kamenčkov, ki jih počasi dodajamo v mozaik oblikovanja in ustvarjanja otrokovega varnega in zdravega življenjskega okolja in navad.

Mag. Gregor Cerar,
nacionalni koordinator programa Ekošola

Zahvala za prihodnjih dvajset let

Zavzetost, radovednost, ustvarjalnost, pozitivna energija, želja po znanju, sodelovanje in povezovanje. To so lastnosti, zaradi katerih program Ekošola raste iz leta v leto, kot drevo s široko krošnjo, ki je vsako leto močnejše in večje, da bedi nad svojim bistvom – znanjem in izobraževanjem za okolje in širši trajnostni razvoj.

Naši učenci, dijaki, koordinatorji, mentorji in drugi sodelavci programa Ekošola te lastnosti udejanjate. Jih živite, predajate in delite. Na svoj način. Tako skrbite, da so aktivnosti v programu Ekošola žive in živahne. Da so podobne, a ne uniformirane. Da so usmerjene k istemu cilju, čeprav do njega ne pelje samo ena pot. Da zanje uporabljate različne enačbe.

Program Ekošola je predvsem program otrok in program za otroke. Ko jim prisluhnemo ali prepustimo pobudo, nas presenetijo z izvirnostjo, iskanjem novih poti, domišljijo – in vse to naše okolje in naš planet potrebujeta. In to potrebujemo predvsem mi, ki si planet delimo.

Hvala vsem, ki spodbujate mlade, prisluhnete njihovim pobudam, ki izboljšujejo odnos do okolja in do našega bivanja. In hvala, da njihove pobude in predloge pomagata uresničevati.

Hvala vsem, ki ste bili v dosedanjih dvajsetih letih del programa Ekošola. Vrednote, lastnosti in znanje, ki jih pridobivamo v programu Ekošola, nosimo s seboj vse življenje.

Zato hvala tudi vsem, ki boste z nami v prihodnjih dvajsetih letih.

Vsi, ki smo vključeni v program Ekošola, smo ponosni na dosedanjo pot, na dosežke in medsebojno sodelovanje. Poleg številnih skupnih lastnosti nas združuje skrb za sedanost in prihodnost. V dvajsetih letih je v programu Ekošola sodelovalo več kot 700 ustanov, 15.000 učiteljev in 200.000 mladostnikov.

www.ekosola.si
www.drustvo-doves.si